
*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

Latvijas Nedzirdīgo savienības Rīcības plāna Sadaļa „Sociālā rehabilitācija” 2010 –2013

2010.gada 17.septembris

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

Darba grupa:

- ▶ *Vadītājs:* Edgars Vorslovs , *locekļi:* Sandra Gerenovska, Brigita Aldersone,
- ▶ *eksperte:* mg.soc.zinātnēs un sabiedrības vadībā Ārija Baltiņa

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

Darba grupa:

- **Apzināja pašreizējo situāciju, t. sk.:**
 - 1) Tiesību aktus;
 - 2) Klientu grupas specifiku sociālā darba kontekstā;
 - 3) Sociālās funkcionēšanas barjeras;
 - 4) Sniegto pakalpojumu pieejamību;
 - 5) Speciālistu profesionālo darbību
- **Izstrādāja rīcības plānu-stratēģiju darbības pamatvirzienu izpildei**

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

Klientu grupas raksturojums (pēc LNS statistikas datiem uz 01.01.2010.)

Vecuma struktūra:

- ▶ vecumā no 18 – 25 gadiem – 15,6 % ;
- ▶ no 26 – 35 gadiem – 15,5 %;
- ▶ no 36 – līdz pensijas vecumam – 46,3 % ;
- ▶ pensionāri – 30,2 %.

Izglītības līmenis:

- ▶ augstākā – 2,6 % ;
- ▶ vidējā profesionālā – 9,8 %
- ▶ vidējā – 18,1 % ;
- ▶ profesionālā – 4,9 %
- ▶ pamata – 41,4 % ;
- ▶ nepabeigta pamata – 23,2 %.

Nodarbinātība:

- ▶ tikai 39.5 % vecumā no 18 gadiem līdz pensijas vecumam uz 01.01.2010. strādāja.

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

Personām ar dzirdes traucējumiem visbiežāk jāsaskaras ar šādām **sociālās funkcionēšanas barjerām**:

- ▶ apgrūtināta komunikācija ar dzirdīgiem cilvēkiem un valsts institūciju pārstāvjiem;
- ▶ vājas latviešu valodas rakstīšanas prasmes, mazs vārdu krājums;
- ▶ nav pieejama pilnīga informācija par sociāliem un citiem aktuāliem jautājumiem;
- ▶ grūti kontaktēties ar svešiem cilvēkiem;
- ▶ sociālā atstumtība un izolētība no sabiedrības sociālās un ekonomiskās dzīves norisēm;
- ▶ ierobežotas brīvā laika pavadīšanas iespējas.;
- ▶ apgrūtināta integrācija darba tirgū, neprasme atrast darbu;
- ▶ motivācijas un pašapziņas trūkums reintegrācijai darba tirgū un sabiedrībā
- ▶ zems zināšanu līmenis sociālajos un nodarbinātības jautājumos, trūkst priekšstata par informācijas iegūšanu šajos jautājumos;
- ▶ vājas sociālās un darba prasmes.

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

Problemātikas kopsavilkums (secinājumi):

- ▶ 1) LNS darbojas Latvijas likumos, normatīvajos aktos un pašvaldību saistošajos noteikumos noteiktajā kārtībā.
- ▶ 2) Nedzirdīgo cilvēku problēmu veiksmīgu risinājumu nosaka pieejamie resursi – sociālā darba speciālistu kompetence, pieejamie pakalpojumi un finanšu resursi šo pakalpojumu nodrošināšanai, kas bieži vien ir nepietiekami.
- ▶ 3) LNS trūkst profesionāļu sociālā darba speciālistu, kuri ir ieguvuši augstāko izglītību sociālajā jomā un izprot nedzirdīgo kultūru, komunikācijas un uztveres spējas.
- ▶ 4) Esošie darbinieki ir noslogoti.
- ▶ 5) Nepietiekamais izglītotu sociālā darba speciālistu skaits, rada sociālā darba speciālistu funkciju pārdali esošajiem speciālistiem un šobrīd viņa darbs praksē daudzviet pārklājas ar sociālā darbinieka un citu speciālistu darbs.

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

Problemātikas kopsavilkums (secinājumi):

- ▶ 6) Nedzirdīgais klients, kurš vēršas pēc palīdzības, parasti primāri nonāk pie speciālista, kura uzdevumos pēc būtības neietilpst sociālo problēmu izvērtēšana, līdz ar to uzsvars netiek likts uz sociālo problēmu kompleksu risinājumu. Klientam sākotnēji būtu jānonāk pie sociālā darbinieka ar zīmju valodas prasmi un tikai pēc šī darbinieka veiktās sociālās situācijas izvērtējuma būtu jāiesaistās citiem speciālistiem, jo reizēm daudz efektīvāka palīdzība ir visaptverošs komandas sociālais darbs ar konkrēto klientu vai viņa ģimeni.
- ▶ 7) Nav saskaņots starpprofesionāļu darbs un izveidota darbības programma.
- ▶ 8) LNS vadībai tuvākā nākotnē ir nepieciešams izveidot starpprofesionāļu komandu, kas nopietni risinātu globālās problēmas – piemēram, integrēšanās iespējas Latvijas sociālajā un izglītības sistēmā, kuri varētu pārstāvēt un aizstāvēt nedzirdīgo sociālās problēmas un vajadzības valsts līmenī.

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

Problemātikas kopsavilkums (secinājumi):

- ▶ 9) Ierobežota pieeja nepieciešamajiem surdotehniskajiem palīgīdzekļiem (dzirdes aparātiem) un zīmju valodas tulka pakalpojumiem, rada komunikācijas problēmas un līdz ar to iespējas pilnvērtīgi integrēties sabiedrībā.
- ▶ 10) Latvijā spēkā esošā likumdošana un tiesību normatīvie akti visumā ir sakārtoti un nav diskriminācijas pazīmju, bet tajos noteikto funkciju un pakalpojumu nodrošinājumam ir nepietiekams finansējums, kas nedzirdīgajiem cilvēkiem apgrūtina sociālās funkcionēšanas barjeru pārvarēšanu.
- ▶ 11) Nepieciešams informēt sabiedrību par vides pieejamības šķēršļiem dzirdes invalīdiem un veidiem, kā tos novērst.

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

Rīcības plāns – stratēģija

Rīcības plāna mērķis ir nodrošināt LNS 17.kongresā apstiprinātā vienu no galvenajiem uzdevumiem izpildi.

LNS 17.kongresā noteiktie uzdevumi, kas attiecas uz šo rīcības plāna sadaļu:

- ▶ LNS organizatoriskās struktūras nostiprināšana un optimizēšana,
- ▶ Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšana valsts pasūtījuma un ESF finansētā projekta „Klusuma pasaule” ietvaros.

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

Darbības pamatvirziens: Veicināt ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām noteikto normu ievērošanu un ieviešanu Latvijā.

Veicamie uzdevumi:

- ▶ 1) Veikt konvencijas analīzi, lai identificētu tās ieviešanas problēmas Latvijā;
- ▶ 2) Uzraudzīt valsts iniciatīvas likumdošanā;
- ▶ 3) Piedalīties valsts institūciju izveidotajās darba grupās;
- ▶ 3) Iesniegt valsts institūcijās priekšlikumus identificēto problēmu novēršanai;
- ▶ 4) Nodrošināt nedzirdīgo informēšanu zīmju valodā (DVD) par ANO konvencijas būtību.

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

- ▶ Darbības pamatvirziens: Nodrošināt kvalitatīvu un profesionālu Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā noteikto un LNS deleģēto funkciju veikšanu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu un surdotehnikas jomā.
- ▶ Veicamie uzdevumi:
- ▶ 1) Ievērot likumdošanā noteiktās prasības sociālās rehabilitācijas funkciju veikšanai;
- ▶ 2) Sadarbībā ar valsts institūcijām pilnveidot sociālo rehabilitāciju reglamentējošos tiesību aktus;
- ▶ 3) Pilnveidot sociālās rehabilitācijas un surdotehnikas nodrošinājumu atbilstoši klientu vēlmēm;
- ▶ 4) Racionālam finanšu līdzekļu izlietojumam optimizēt pakalpojumu sniegšanas struktūru

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

Darbības pamatvirziens: Uzlabot sadarbību ar pašvaldībām, lai nodrošinātu sociālās palīdzības un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu pieejamību ikvienai personai ar dzirdes traucējumiem Latvijā.

Veicamie uzdevumi:

- ▶ 1) Uzlabot un attīstīt sadarbību ar pašvaldībām;
- ▶ 2) Informēt pašvaldību sociālos dienestus par LNS sniegtajiem sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem dzirdes invalīdiem un to saņemšanas kārtību.

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

Darbības pamatvirziens: Paaugstināt LNS strādājošo sociālo darba speciālistu kvalifikāciju, lai nodrošinātu, ka pakalpojumus sniedz speciālisti ar atbilstošu likumdošanā noteiktu izglītību un kvalifikāciju

Veicamie uzdevumi:

- ▶ 1) Izstrādāt mācību programmu un sagatavot sociālos – darba asistentus;
- ▶ 2) Veicināt LNS strādājošo speciālistu augstākās izglītības iegūvi sociālās rehabilitācijas un sociālā darba jomā.

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

Darbības pamatvirziens: Paplašināt sociālo pakalpojumu klāstu, saturu un apjomu, piesaistot tam papildus finansējumu.

Veicamie uzdevumi:

- ▶ 1) Pielietojot informācijas tehnoloģijas, paplašināt esošo pakalpojumu saturu un apjomu;
- ▶ 2) Ieviest jaunus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus atbilstoši klientu vēlmēm;
- ▶ 3) Piesaistīt ES struktūrfondu finansējumu pakalpojumu nodrošinājumam.

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

Darbības pamatvirziens: Paplašināt alternatīvo aprūpes formu pieejamību un sniegt informāciju personām ar dzirdes traucējumiem par citu organizāciju sniegtajiem alternatīvās aprūpes pakalpojumiem.

Veicamie uzdevumi:

- ▶ 1) Uzlabot informācijas apriti ar dažādām pakalpojumiem sniedzošajām institūcijām;
- ▶ 2) Nodrošināt nedzirdīgos ar informāciju par citu institūciju sniegtajiem pakalpojumiem;
- ▶ 3) Sniegt palīdzību nedzirdīgajiem alternatīvo aprūpes formu izmantošanas nodrošināšanā.

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

- ▶ Darbības pamatvirziens: Nodrošināt, lai informācija par pieejamajiem sociālajiem pakalpojumiem nokļūtu pie ikvienas personas ar dzirdes traucējumiem.

Veicamie uzdevumi:

- ▶ 1) Sagatavot un izdot informatīvos materiālus;
- ▶ 2) Informācijas nodrošināšanai izmantot visus iespējamus kanālus, sevišķu uzmanību pievēršot tiešajiem kontaktiem zīmju valodā

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

Darbības pamatvirziens: Nodrošināt personu ar dzirdes traucējumiem izglītošanu par pieejamajiem sociālajiem pakalpojumiem un to izmantošanas kārtību.

Veicamie uzdevumi:

- ▶ 1) Izstrādāt un izdot informatīvos materiālus par sniegto pakalpojumu saturu;
- ▶ 2) Apmācīt klientus pieejamo pakalpojumu izmantošanā.

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

Darbības pamatvirziens: Iesaistīt pašus klientus savu problēmu risināšanā, pildot līdzdarbības pienākumus.

Veicamie uzdevumi:

- ▶ 1) Katram klientam sastādīt individuālo sociālās rehabilitācijas plānu;
- ▶ 2) Noslēgt līgumus ar klientiem par pakalpojumu nodrošināšanu, paredzot līdzdarbības pienākumus un pašu resursu piesaisti;
- ▶ 3) Izskaidrot klientiem rehabilitācijas procesa plānu būtību un sekot to izpildei.

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

Darbības pamatvirziens: Pievērst lielāku uzmanību brīvprātīgo iesaistei sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā personām ar dzirdes traucējumiem.

Veicamie uzdevumi:

- ▶ 1) Iesaistīt brīvprātīgos sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā;
- ▶ 2) Apmācīt brīvprātīgos darbam ar personām ar dzirdes traucējumiem

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

Darbības pamatvirziens: Nodrošināt sociālā darba speciālistiem konsultatīvo atbalstu (supervīziju).

Veicamie uzdevumi:

- ▶ 1) Nodrošināt regulāras grupu supervīzijas LNS strādājošajiem speciālistiem.

*EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu NVO fonda grantu shēmas „NVO projektu programma”
Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts „XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija”*

Paldies par uzmanību!

